

مشتومېرې لايه نه شيعه كان له سهر سهرؤكوه زيراني عيراق

08-12-2021

نووسه ره كان

ناوه ندى ليكوئينه وهى رووداو

كورت: پاش راگه ياندى ئه نجامه كان له لايه ن كؤميسيؤنى ههلبژاردن و دلىابوونى لايه نه شيعه نارازيه كان له شكستهينانى ههولكهانيان بو ههلوه شانده وهى ئه نجامه كانى ههلبژاردن، كيپرکيى سياسيه كان له دهورى چؤنييه تى پيکهينانى حكومهت و ديارى كردنى كانديدى سهرؤكوه زيراني چر بوونه ته وه.

پاش راگەياندى ئەنجامەكان لەلايەن كۆمىسيۇنى ھەلبۇاردن و دۇنيابوونى لايەنە شىعە نارازىيەكان لە شىكستەيتانى ھەولەكانيان بۇ ھەلۆەشاندىنەوھى ئەنجامەكانى ھەلبۇاردن، كۆپىيىسى سىياسىيەكان لە دەورى چۆنىيەتى پىكەيتانى ھۆكۆمەت و ديارىكردى كاندیدی سەرۆكۆهزيران چر بوونەتەوھ.

بەگۆيرە دەستور، لیستی زۆرینە كاندید پىشكەش دەكات، بەلام ھىشتا يەكلايى نىيە ئاخۆ سەدر دەتوانیت پارىزگارىی لە پىشەنگى لیستەكەى بکات (74 كورسى) يان رکا بەرە شىعەكانى دەتوان سەرکێشى بکەن و پىكەو ھاوپەيمانيەكى لەو گەورەتر ھەر لەناو پىكەتەى شىعە دروست بکەن. سىيەرى ئەم دابەشبوونە كە دوو دیدى سىياسى دژيەكان ھەيە لەبارەى ھۆكۆمەت، بەزەقى بالى بەسەر ئەو دیدارەى كۆتايى ھەفتەى رابردووش كىشا كە بە نىوانگى ئىران و مەرجەيەتە كارا سىياسىيەكانى شىعە لە مالى ھادی عامرى رىكخرا و بەشيوەيەكى كاتى مەترسى پىكدادانى دوورخستەوھ.

سەدر كە ھەلگى دروشمى ھۆكۆمەتى زۆرینەيە، لەو خوان و كۆبوونەو ھەلەمان پىشنيار و پىداگىرى كردووه، لە كاتىكدا لايەنە شىعەكانى دىكە داواى ھاوپىشى و ھۆكۆمەتى سازان دەكەن كە بەجۆرىك لە جۆرەكان بازدانە بەسەر ئەنجامەكانى ھەلبۇاردن. بەھۆى بەريەكەوتنەكانى ترى پىشوو نىوان سەدر لەلايەك و ماليكى و خەزەلى لەلاكەى تر، دیدارەكە بەئەنجامىكى روون كۆتايى نەھات و برپارە گەپى دووھى لە مالى سەدر لە ھەننەى نەجەف بگريئ. باوەرىكى زالىش ھەيە كە ئەمجارەيان ماليكى بەشدارى نەكات، چونكە لەمالى عامرى خەريكوو لەگەل سەدردا دەمەقَالَ و ھەلەدانەوھى گرى كۆنەكان خوان و ھەنگاوەكەيان بۇ ئاشتەوايى تىكيدات.

ھۆكۆمەتە پىشنياركاراوەكەى سەدر ناوى لىئراوھ "زۆرینەى نىشتمانى"، لەمەشدا ناوبراوا پاشەكشەى كردووه لەوھى ھۆكۆمەتىكى "سەدرى پەتى" يان سەرۆكەكەى لە رەوتەكەى بىت، وەك ئەوھى لەكاتى بانگەشەى ھەلبۇاردن پىداگىرى لەسەر دەكرد، ھۆكارى ئەمەش دەگەرپتەوھ بۇ ئەوھى سەدر بايى ئەوھەنە پىكەيشتووه لە ئەزموون و سىياسەت كە سەرۆكۆهزيرانىكى سەدرى جگە لە ڤيتۆى رکا بەرەكانى، خالى زۆرى لە دابەشكردى پۆست و وەزارەتەكان بۇ ناھىلپتەوھ. ھەرۆھەا دەيكاتە لىپرسراوى راستەوخۆش لە بارگرانى و كىشە كەلەكەبووھەكانى عىراق و لە داھاتوودا چى دىكە دەرەفتى ئەوھى نابىت خۆى بدزىتەوھ و رۆلى واعيز يان رەخەگر بىيىت. رکا بەرەكانىشى كە ئەوھە دەرزان و لەوھەشدا سەرکەوتوبوون كە بە تەنھا بىھىلپتەوھ، دەيانەوئىت زياتر پەلکىشى بکەن بۇ خوارەوھ و لەسەر بنەماى سازان پۆست و جومگە گرىنگەكانى ھۆكۆمەتى لەگەلدا بەش بکەن.

ئەم ھىزانە كە ئىستا لەسەر شوناسى سەرۆكۆهزيران و بنەماى پىكەتەى ھۆكۆمەت لە مشتومردان، ئەوھەش لەبەرچاوە دەرگەن كە دانانى سەرۆكۆهزيران مەرجە رەزامەندى روون و كۆتايى ئىرانى لەسەر بىت و پەيوەنديەكى باشى لەگەل ئەمريكا و ھاوپەيمانى نۆدەوئەتى ھەبىت، ھەرۆھەا دەبىت لای مەرجەيەت ناپەسەند نەبىت و ڤيتۆى نەجەفى لەسەر نەبىت. جگە لەوھەش ئەوھە تارادەيەكى زۆر يەكلايە كە قۇناخەكە سەرکىشى ھەلناگرىت و، دەبىت كاندیدەكە تافىكاراوەى پۆستى ھۆكۆمى و كەسىكى ناسراو بىت و پاش كاندیدكردىشى بۇ سىپكردنەوھى پڕۆسەكە رەزامەندى و پىشنيوانى زۆرینەى كورد و سوننە ھەر گرىنگە بۇ ئەوھى مۆركى نىشتمانى وەرگرىت.

ئەم پىدراوھ روونە دەرەكەيەنە لەگەل ئەنجامەكانى ھەلبۇاردن لە ئىستادا لیستی كاندیدەكانى سەرۆكۆهزيرانى كورت كردووهتەوھ بۇ كۆمەلەك ناو كە ئەو مەرجانەيان تىدايە.

ئەگەر سەدر پىداگىريەكەى بباتە سەر و ھۆكۆمەتى زۆرینە دروست بکات كە گۆرانكارىيەكى جومگەيى دەبىت لە پڕۆسەى سىياسى نوڤى عىراقدا، ئەوھە كازمى يەكێك لە ديارترين كاندیدە بەردەستەكانە. لەلايەك پەيوەنديەكى باشى لەگەل دەرەوھى عىراق ھەيە، لەلاكەى تر پىشنيوانىيەكى زۆرى لە سەدرەوھە ھەيە، زۆرینەيەكى كوردى و سوننەش لەسەرى رازين. ھەر لەناو شىعەشدا ئەگەر ھەيە ھەكىم و تارادەيەكیش عەبادى پىشنيوانى بکەن، بەلام گرىفتى سەرەكى بەردەم كازمى ڤيتۆى فەتخ و ماليكى و گروپە چەكدارەكانە كە ھەلۆيىستى راگەيەنراويان گۆرپنى ھەر سى سەرۆكايەتییەكەيە بەتايبەت كازمى كە زۆرەي كاتەكانى 15 مانگى بەر لە ھەلبۇاردنى بە بەرھەلستى و بەرەنگاربوونەوھەيان بەسەر بردووه. گەرۆھى پىشنيوانانى كازمىش لەسەر ئەوھە تاران كە لە دانوستانى ئەتۆمى گىردەخوات، ناچاربىت بە سەپاندنەوھى كازمى بەسەر بالەكانىدا لە عىراق، چونكە بۇ پەيوەندى لەگەل ئەمەريكا و ولاتانى كەنداو پىويستى پىيەتى، بەلام تائىستا

بەرەي كازمى بەرچاويان روون نىيە كە چۆن مالىكى رازى بكن.

بۇرادەي ھاۋئاست يان پاش كازمى، خەيدەر عەبادىيە. ئاوبراۋ پروژەيەكى ئامادەي تاقىكراۋەي بەردەستى شىعەكانە، سەرۋكۈەزىرانى سەردەمى شەرى داعش و گىرپانەۋەي كەركوك و ناۋچە كىشە لەسەرەكانە بۇ ئامىزى ناۋەندگەرەيى بەغدا، ئىستا لەبەرەي "ھاۋئاهەنگى شىعەيە"، لە ھەمانكاتىشدا لەگەل سەدر پىشەنەي كارى ھاۋبەشى ھەيە و پەيۋەندىيەكانىان ئاسايە، بەلام كىشەي سەرەكى عەبادى فىتۋى مالىكى و كىشە كۆنەكانىيەتى لەگەل خەش، بەئەگەرى زۆرىش زۆرىنەي كوردى بەتايبەت پارتى، لەسەرى رازى نابن، گەرەنتى ئەۋەش نىيە سوننەكان پىشتىۋانى بكن بەتايبەت كە ھەندىكانىان (عەزم) لەگەل مالىكى پەيۋەندى و ھاۋبەيمانىتيان ھەيە.

مالىكى كە براۋەي دوۋەمى شىعەيە (33 كورسى) لىي روۋنە گەرەنەۋەي بۇ سەرۋكايەتى ۋەزىران لە مەھالەۋە نىكتەرە، بەلام بە پىداگرىكردن لەسەر كاندىدبوون دەپەۋىت رۇلى لە دىارىكردنى بەرېزىرى پۆستەكە ھەبىت بەجۆرىك ئەگەر لە گرۇپ و دەستوپۋەندەكانى خۇي نەبىت ۋەك مەمەد شىاع سودانى يان كەسكى تر، ئەۋا كەسكى نەبىت كىشەي بۇ دروست بكات يان دۇسيەكانى ھەردوۋ وىلايەتەكەي (2005_2014) ھەلېداتەۋە كە جگە لە خەرجكردنى دەۋرۋەرى بەك تىلپۇن دۇلار بودجە، زەقتىريان كەۋنتى 1/3 ى خاكى عىراقە بەدەستى داعش.

بەمدوايانەش مەمەد تۇفيق عەلاۋى لەھەۋلدايە، چانسى خۇي زىندوۋ بكاتەۋە، پاش ئەۋەي راسپاردنەكەي بە شكىستەيئان لە دروستكردنى كۆتايپەھات(2020)، ھەندىك كەسايەتى دىكەي ھاۋئاستى ئەۋىش ۋەك عەدنان زورفى پارىزگارى پىشۋوتى نەجەف و ئەسەد عىدانى پارىزگارى بەسەر ھەر خەۋن و چاۋەروانى و جموجوليان ھەيە، بەلام ئەمانە پالپىشتى و چانسى زۆريان لە ناۋ لىستە شىعەكان نىيە تا بىنە ركبەرى گەرە.

لەدەرەۋەي كەسايەتيە حكومىيەكانىش، ناۋى فايەق زىدانى سەرۋكى دەسەلانى دادۋەرى زۆرجار ئامازەي بۇ دەكرىت، بەلام زانباريە دزەپىكراۋەكان باس لەۋە دەكەن، ئاوبراۋ پۇزىشى ھىناۋەتەۋە لە ركبەرىكردن و خۇ پاللاتن، چۈنكە نايەۋىت پۆستەكەي لەدەست بدات كە سەنتەرى چارەسەر كىشەكانى ھەردوۋ دەسەلانى جىبەجىكردن و ياسادانانىشە، بەمدوايانەش لە رىگەي دادۋەرانى كۆمىسيار و دەستەي تەمىزەۋە، كۆمىسيۇنى ھەلېزاردى كۆنترۇل كرد كە جومگەبەكى ھەستىار و گىرگە.

تەنات ئەگەر شىعەكان لەناۋ خۇيان لەسەر بەرېزىرىك يەكلایى بوۋنەۋە و كورد و سوننەشيان رازى كرد، ھىشتا ئەمە يەكسان نىيە بەۋەي بەن كىشە تىپەر بىت، چۈنكە لەم دوۋسالەي دوايىدا، راي شەقام و خۇپىشانەدەرانىش بوەتە پۋەر لە دىارىكردنى سەرۋكۈەزىران و 2018 لە گۆرەپانەكانى مانگرتن نىشانەي (X) يان لەسەر فىلىكىسى كارەكتەرە سىياسىيە پىشنىار كراۋەكان دادەنا. ئىستاش لەۋانەبە لەھەر دەرەفەت و ھەلومەرچىكدا خۇپىشانەدەران سەرھەلېدەنەۋە و سىنارىۋى سەردەمى عەبدولمەھدى دوۋبارە بكنەۋە.